

3. За рік РФ здійснила понад дві тисячі кібератак на держоргани України – Держспецзв'язку. URL: <https://suspilne.media/360848-v-ukraini-zrostatime-kilkist-kiberatak-z-boku-rf-derzspeczvasku>.

4. Total number of border crossings from and to Ukraine 2022–2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/1310270/number-of-refugees-from-ukraine>.

Коверчук Арсен

Болквадзе Наталія

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

В сучасних умовах кожній країні необхідна як економічна, так і продовольча безпека. У світі у кожної країни свої особливі географічні показники, які ставлять їх у нерівні положення, що призводить до такої ситуації, коли держава не може дозволити собі повністю ізолюватися і забезпечувати себе самостійно за рахунок свого господарства. Навіть якщо не ввозити саму продукцію, то доводиться використовувати імпорتنу сировину. Однак, кожна країна намагається замінювати імпортовані товари і сировину на товари вітчизняного виробника, що обумовлюється економічними і політичними причинами.

Імпортозаміщення має як політичні причини, так і економічні – вітчизняне виробництво надає додаткові робочі місця для громадян країни і дозволяє зберегти додаткову вартість, дохід від якої країна не отримує, якщо продукція купується за кордоном [1]. Якщо розглядати зміст імпортозаміщення через призму політичних цілей, то тут постає питання про безпеку: державі необхідно забезпечувати країну необхідною продукцією, навіть якщо це економічно збитково або ж потрібно ввозити імпортні товари.

Імпортозаміщення є інструментом для відновлення і створення продовольчої незалежності країни або ж просто економічною стратегією розвитку держави. В основі імпортозаміщення лежить індустріалізація економіки за допомогою зниження частки імпорту, тобто при проведенні державою цієї політики використовується ряд економічних стимулів, спрямованих на збільшення частки вітчизняних товарів на внутрішньому ринку конкретних галузей промисловості і сільського господарства, і їх розвиток для підвищення їх конкурентоспроможності.

Імпортозаміщення це напрям державної структурної політики, метою якого є покращення співвідношень вітчизняного виробництва, імпорту та продажу на внутрішньому ринку товарів і послуг, що реалізується шляхом стимулювання розвитку і покращення конкурентних позицій реального сектору економіки, стримування імпорту з застосуванням тарифних і нетарифних

обмежень, збільшення обсягів експорту та покращення торговельного балансу країни.

Державне регулювання національної економіки відбувається за різними напрямками, що передбачає використання значної кількості інструментів і засобів, ефективність яких визначається позитивними зрушеннями, зокрема збільшенням ВВП та розширенням місткості внутрішнього ринку, зростанням інвестиційної привабливості галузевих комплексів, інноваційності та технологічності, ділової активності населення тощо. При цьому склад інструментів державного регулювання залежить і від низки зовнішніх обставин, наслідків розвитку економіки держави, зовнішніх впливів, викликів та загроз.

Сучасні тенденції підтверджують і високу залежність економіки від розвитку внутрішнього ринку, у масштабах якого відбуваються господарсько-виробничі, товарообмінні та інші процеси, виражаються їх результати, забезпечуються взаємозв'язки між суб'єктами економіки, формуються перспективи, але також і проблеми та перешкоди її розвитку. Проте очевидним є те, що внутрішній ринок повинен бути контрольований державою, аби тенденції його розвитку не загрожували економічній безпеці держави.

Такий висновок підтверджується існуванням тісних взаємозв'язків між сферами розвитку внутрішнього ринку та забезпеченням функціонально-структурних компонентів економічної безпеки держави. Сучасні тенденції розвитку економік розвинених держав підтверджують посилення такої взаємозалежності та взаємозумовленості, доводять важливість узгодження стратегічних пріоритетів поступу національного господарства та функціонування внутрішнього ринку. Таким чином, система державного регулювання має володіти інструментарієм, здатним забезпечувати розвиток внутрішнього ринку та формування основ економічної безпеки. З іншого боку, втручання держави у середовище внутрішнього ринку слід вважати необхідним у міру порушення структурних характеристик чи тенденцій сталого і збалансованого розвитку внутрішнього ринку держави та його сегментів.

Коли на внутрішньому ринку суб'єкти виробничої діяльності не здатні конкурувати з імпортерами за задоволення внутрішніх потреб, одним із важливих чинників та інструментів регулювання розвитку внутрішнього ринку стає імпортозаміщення. При цьому реалізація політики імпортозаміщення позначається й на характеристиках економічної безпеки держави, зокрема через зміну структури і параметрів виробництва та споживання, функціонування товарообмінної системи, доступності до ринків, джерел акумулювання інвестиційного ресурсу тощо.

Державна політика імпортозаміщення не повинна стосуватися всієї сукупності імпортованих товарів, оскільки існує об'єктивна ресурсна обмеженість щодо нарощення виробничих потужностей у всіх галузях і секторах матеріального виробництва.

Вибір імпортозамінного виробництва має стосуватися продукції, яка може виготовлятися на території держави відповідно до якості ресурсного забезпечення, зокрема інтелектуально-кадрового. Державі варто розвивати внутрішнє виробництво, яке має всі передумови до досягнення конкуренто-

спроможного рівня, та недоцільно намагатися виготовляти продукцію всупереч економічним показникам. Без сумніву, нові види продукції збільшують конкурентні переваги, але такі проекти є довготривалими і їх здатні реалізувати лише держави зі значним сировинним та людським потенціалом.

Також необхідно зазначити, що реалізація політики імпортозаміщення зачіпає ключові проблеми недостатньої конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Імпортозаміщення, що реалізовується як один з елементів економічної стратегії, може бути своєрідним каталізатором для збільшення обсягу виробництва і зростання випуску продукції, як в натуральному, так і у вартісному вираженні. Можна сказати, що стратегія імпортозаміщення більш ефективна при її спрямованості не тільки на внутрішні ринки, а й з подальшою орієнтацією національних виробників на зовнішні ринки.

Перелік використаних джерел:

1. Мовчан А. Криза в кризі: як безробіття тягне економіку на дно. *Forbes*. URL: <http://www.forbes.ru/mneniya/krizis/295267-krizis-v-krizise-kak-bezrobotitsa-tyanet-ekonomiku-na-dno> (дата звернення 24.02.2023).

2. Посібник імпортозаміщення для України. URL: <https://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/presentations/ukr/posibnik-importozamishhennya-dlya-ukraini.pdf> (дата звернення 27.02.2023).

Луцишин Олег
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

SUPTECH TA REGTECH – НОВІ РЕГУЛЯТОРНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

В усьому світі регулятори фінансових ринків інтенсивно працюють над розробкою та запровадженням SupTech та RegTech-стратегії; формуванням платформ для розробки, тестування та запровадження інструментів та рішень у цих сферах; усіляко підтримують спеціалізовані відділи для їх підтримки та просування.

Такі нововведення є запорукою постійного удосконалення чинної практики та процесів нагляду, основою розширення можливостей та глибини дистанційного моніторингу суб'єктів ринку, гарантією виявлення та попередження потенційних ризиків в діяльності фінансових посередників.

Визначальним чинником успішного та ефективного просування новацій у сфері SupTech та RegTech є тісна співпраця та налагоджена комунікація між усіма учасниками ринку, що є обов'язковою умовою формування спільної позиції щодо використання технологічних рішень у SupTech та RegTech, визначення їх юрисдикції, ролі та пріоритетності.

За умовами Стратегій розвитку фінансового сектору, фінтеху в Україні та Національного банку України до 2025 року однією із ключових цілей є запро-